

INNOVATIVE WORLD
Ilmiy tadqiqotlar markazi

$$\left(\frac{T_1}{T_2}\right)^2 = \left(\frac{a_1}{a_2}\right)^3$$

TADQIQOTLAR

ILM-FAN

TEKNOLOGIYALAR

ZAMONAVIY ILM-FAN VA INNOVATSIYALAR NAZARIYASI

ILMIY-AMALIY KONFERENSIYA

2026

Google Scholar

zenodo

OpenAIRE

Andijan, Uzbekistan

+998335668868

<https://innoworld.net>

« ZAMONAVIY ILM-FAN VA INNOVATSIYALAR
NAZARIYASI » NOMLI ILMIY, MASOFAVIY,
ONLAYN KONFERENSIYASI TO'PLAMI

3-JILD 3-SON

Konferensiya to'plami va tezislari quyidagi xalqaro
ilmiy bazalarda indexlanadi

Google Scholar

ResearchGate

zenodo

ADVANCED SCIENCE INDEX

Directory of Research Journals Indexing

www.innoworld.net

O'ZBEKISTON-2026

MARKAZIY OSIYO DAVLATLARIDA INFLYATSIYA
DINAMIKASI: O‘ZBEKISTON BILAN QIYOSIY TAHLIL

Saidov Sardorbek Iskandarbekovich

Ipotek bank ATIB Farg‘ona hududiy filiali boshqaruvchi o‘rinbosari,
Chakana, o‘rta va kichik biznes departmenti boshlig‘i

Annotatsiya. Ushbu maqolada Markaziy Osiyo mamlakatlarida inflyatsiya dinamikasi tahlil qilinib, O‘zbekiston bilan qiyosiy solishtirish amalga oshirildi. 2015–2024-yillar ma‘lumotlari asosida inflyatsiya, pul massasi, valyuta kursi va import narxlari o‘rtasidagi bog‘liqlik o‘rganildi. Natijalar O‘zbekiston inflyatsiyasining mintaqaviy kontekstda barqarorligini, ammo global va ichki omillarga sezgirligini ko‘rsatdi. Tadqiqot inflyatsiyani nazorat qilish va makroiqtisodiy barqarorlikni ta‘minlash bo‘yicha amaliy tavsiyalar beradi.

Kalit so‘zlar: Inflyatsiya, O‘zbekiston, Markaziy Osiyo, pul-kredit siyosati, valyuta kursi, import narxlari, makroiqtisodiy barqarorlik

Kirish. Markaziy Osiyo mamlakatlarida inflyatsiya darajasi va uning dinamikasi iqtisodiy barqarorlikni ta‘minlash, makroiqtisodiy siyosatni shakllantirish va aholining real daromadini himoya qilish nuqtai nazaridan muhim ahamiyat kasb etadi. So‘nggi yillarda mintaqada davlatlari — Qozog‘iston, Qirg‘iziston, Tojikiston, Turkmaniston va O‘zbekiston — iqtisodiy liberallashtirish va moliya bozorlarini rivojlantirish bo‘yicha keng ko‘lamli islohotlarni amalga oshirdi. Natijada inflyatsiya dinamikasi mamlakatlarda sezilarli darajada farq qilmoqda.

O‘zbekiston misolida, 2020–2024-yillarda yillik inflyatsiya darajasi 6–12 foiz oraliq‘ida harakat qilib, 2025-yilda taxminan 8 foizga yetishi kutilmoqda. Shu bilan birga, Qozog‘istonda inflyatsiya 2024-yilda 7,8 foizni tashkil etgan, Qirg‘izistonda esa 11 foizga yaqinlashgan. Bu farqlar mamlakatlarning monetar siyosat strategiyalari, valyuta kursi barqarorligi va tashqi omillarga, xususan global oziq-ovqat va energiya narxlarining o‘zgarishiga bo‘lgan ta‘sir bilan izohlanadi.

Ushbu maqolada Markaziy Osiyo davlatlarida inflyatsiya dinamikasi tahlil qilinib, O‘zbekiston bilan solishtiriladi. Tadqiqot maqsadi — mintaqaviy inflyatsiya tendensiyalarini aniqlash, ularning asosiy omillarini aniqlash va O‘zbekiston inflyatsiyasiga ta‘sir etuvchi ichki va tashqi omillarni chuqurroq tushunishdir. Natijalar, shuningdek, mamlakatlarda pul-kredit siyosatini takomillashtirish va makroiqtisodiy barqarorlikni oshirish bo‘yicha amaliy tavsiyalar ishlab chiqishga xizmat qiladi.

Asosiy qism. Ushbu tadqiqotda Markaziy Osiyo mamlakatlarida 2015–2024-yillar oraliq‘idagi inflyatsiya dinamikasi tahlil qilindi, O‘zbekiston bilan qiyosiy jihatdan solishtirish amalga oshirildi. Ma‘lumotlar manbasi sifatida Jahon banki, IMF, Markaziy banklar va milliy statistika agentliklari bazalari ishlatildi (World Bank, 2025).

Tahlil natijalari shuni ko‘rsatdiki, O‘zbekistonda yillik inflyatsiya 2015-yilda 7,4% ni tashkil qilgan bo‘lsa, 2017–2019-yillarda 14–15% gacha oshgan. 2020-yilda COVID-19 pandemiyasi va global oziq-ovqat narxlarining oshishi inflyatsiyaga bosim o‘tkazgan bo‘lsa-da, 2021–2022-yillarda u 10–12% oraliq‘ida barqarorlashgan. 2024-yil oxirida inflyatsiya darajasi 7,8% ga yetdi. Shu bilan birga, Qozog‘istonda inflyatsiya 2020-yilda 7,5% dan 2023-yilda 8,2% gacha oshgan, Qirg‘izistonda 2022-yilda 11% ga yetgan,

Tojikistonda esa o'rtacha 9% ni tashkil qilgan. Turkmanistonda rasmiy ma'lumotlar cheklangan bo'lsa-da, mustaqil taxminlar bo'yicha inflyatsiya 10–12% oralig'ida harakat qilgan.

Empirik tahlil uchun O'zbekiston, Qozog'iston va Qirg'izistonda yillik inflyatsiya, pul massasi (M2), valyuta kursi va import narxlari indeksidan foydalanildi. OLS regressiya natijalari shuni ko'rsatdiki, import narxlari va valyuta kursining oshishi inflyatsiyaga sezilarli ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Masalan, 2022–2023-yillarda USD/UZS kursi 10% oshgan va bu yil davomida ichki narxlar indeksi 8% ga oshishiga sabab bo'lgan. Pul massasi (M2) oshishi ham inflyatsion bosimni kuchaytiruvchi omil sifatida ahamiyatli ekanligi aniqlangan ($\beta \approx 0,35$, $p < 0,05$).

Qiyosiy tahlil shuni ko'rsatdiki, O'zbekiston inflyatsiya darajasi Markaziy Osiyo mintaqasida o'rtacha darajada bo'lib, Qirg'iziston va Turkmanistonga nisbatan barqarorroq. Shu bilan birga, O'zbekiston inflyatsiyasiga tashqi omillar — global oziq-ovqat va energiya narxlari, shuningdek, xorijiy kapital oqimlari — sezilarli ta'sir ko'rsatadi. Qozog'iston esa valyuta kursi barqarorligi va importning yuqori ulushi tufayli inflyatsiyada kichikroq o'zgarishlarni qayd etgan.

Natijalar shuni ko'rsatdiki, inflyatsiyani nazorat qilishda nafaqat pul-kredit siyosati, balki valyuta kursini barqarorlashtirish, import narxlari va global bozor o'zgarishlarini kuzatish muhim ahamiyatga ega. Shu bilan birga, O'zbekiston va boshqa Markaziy Osiyo mamlakatlarida inflyatsiya barqarorligini ta'minlash uchun makroiqtisodiy choralar, jumladan, pul-kredit siyosati instrumentlari va tashqi iqtisodiy shoklarga tezkor javob mexanizmlari zarurligi aniqlandi.

Umuman olganda, tahlil shuni ko'rsatdiki, O'zbekiston inflyatsiya darajasi mintaqaviy kontekstda barqaror bo'lsa-da, global va ichki omillarga nisbatan sezgirligi yuqori bo'lib, makroiqtisodiy barqarorlikni ta'minlash uchun doimiy monitoring va siyosiy moslashuv talab etiladi.

Xulosa. Ushbu maqola Markaziy Osiyo mamlakatlarida inflyatsiya dinamikasini tahlil qilib, O'zbekiston bilan qiyosiy solishtirishni amalga oshirdi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, O'zbekiston inflyatsiya darajasi mintaq bo'yicha o'rtacha darajada barqaror bo'lib, so'nggi besh yil ichida 7–12% oralig'ida harakat qilgan. Shu bilan birga, inflyatsiya o'zgarishiga nafaqat ichki omillar — pul massasi (M2), valyuta kursi va import narxlari, balki global oziq-ovqat va energiya narxlaridagi tebranishlar ham sezilarli ta'sir ko'rsatadi.

Qozog'iston va Qirg'izistonga nisbatan O'zbekiston inflyatsiyasi nisbatan barqaror bo'lsa-da, mamlakatning ochiq iqtisodiy tizimi va importga qaramligi uni global moliyaviy va tovar bozoridagi o'zgarishlarga sezgir qiladi. Empirik tahlil shuni ko'rsatdiki, import narxlari va valyuta kursi inflyatsiyaga ijobiy ta'sir ko'rsatadi, pul massasining ortishi esa inflyatsion bosimni kuchaytiruvchi omil sifatida ahamiyatli.

Shu sababli, inflyatsiyani nazorat qilish va makroiqtisodiy barqarorlikni ta'minlash uchun O'zbekistonda pul-kredit siyosati instrumentlari bilan bir qatorda valyuta kursini barqarorlashtirish, tashqi shoklarga tezkor javob mexanizmlarini joriy etish, shuningdek, import va ichki ishlab chiqarish o'rtasidagi muvozanatni yaxshilash zarur.

Natijalar shuni ko'rsatdiki, O'zbekiston inflyatsiyasi mintaqaviy kontekstda barqaror bo'lsa ham, makroiqtisodiy barqarorlikni saqlash uchun doimiy monitoring,

siyosiy moslashuv va strategik chora-tadbirlar talab etiladi. Ushbu tadqiqot O‘zbekiston va Markaziy Osiyo mamlakatlarida inflyatsiya nazorati bo‘yicha amaliy tavsiyalar ishlab chiqishda asos bo‘lib xizmat qilishi mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Akhmadjonov, O., Abdullaev, A., Umarjonov, B., & Shamsiddinov, M. (2021). Islom moliyasining xususiyatlari. *Scientific progress*, 2(8), 634-638.
2. Akhmadjonov, O., Abdullaev, A., Shamsiddinov, M., & Umarjonov, B. (2022). ISLAMIC FINANCE. *Scientific progress*, 3(2), 48-50.
3. Akhrorjon, A., & Oybek, A. (2022). Characteristics of Islamic Finance. In *International scientific conference "Topical issues of the economy in modern"*.
4. Akhmadjonov, O., Abdullaev, A., Ubaydullayev, A., Omonov, I., & Mirzamahmudov, B. (2022). ISLOM BANKI VA AN'ANAVIY BANKLAR O 'RTASIDAGI FARQLAR. *Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences*, 2(10-2), 755-761.
5. Akhrorjon, A. (2022). Uzbekistan and the World Trade Organization management system. In *International scientific conference "Topical issues of the economy in modern"*.
6. Akhrorjon, A., & Oybek, A. (2022). Danger in Islamic Banking. In *International scientific conference "Topical issues of the economy in modern"*.
7. Abdullaev, A. (2022). O 'zbekiston iqtisodiyoti uchun jstga a'zo bo 'lish sabab muammo va natijalari. *Raqamli texnologiyalar va ta'lim istiqbollari*, 1(2), 113-121.
8. Akhrorjon, A., & Zumradkhan, K. (2022). The impact and results of membership of the wto on the education system. *Educational Research in Universal Sciences*, 1(5), 24-32.
9. Akhrorjon, A. (2022). Reasons, problems and consequences for the accession of the Uzbek economy to the WTO. In *International scientific conference "Topical issues of the economy in modern"*.
10. Akhmadjonov, O., Abdullaev, A., Karimova, S., & Solijonova, F. (2022). Jahon savdo tashkiloti boshqaruv tizimi. *Scientific progress*, 3(2), 343-347.
11. Akhmadjonov, O., Abdullaev, A., Anvarov, J., & Ismoilov, S. (2022). Islom moliyasi. *Scientific progress*, 3(2), 45-47.
12. Akhmadjonov, O., Abdullaev, A., Yusupov, S., & Anvarov, J. (2021). Islom bankchiligidagi xavf. *Scientific progress*, 2(8), 639-642.
13. Axadjon o'g'li, A. A., & Sabirovna, G. G. (2025). JSTGA A'ZO BO 'LISHNING IQTISODIY O'SISHGA TA'SIRI. *ZAMIN ILMIY TADQIQOTLAR JURNALI*, 1(5), 101-108.
14. Abdullaev, A. (2021). RAQAMLI IQTISODIYOT-KADRLAR TAYYORLASHNING DOLZARB MASALALARI. *Ushbu maqolada raqamli iqtisodiyotning o 'ziga xos xususiyatlari, uning*.
15. Mamadjonov, M., Abdullayev, A., Abdurahmonov, I., & Mamadaliyev, A. (2021). Challenges of management in the digital economy. *Scientific progress*, 2(6), 1533-1537.
16. AA, M. F. M. (2021). RAQAMLI IQTISODIYOT TUSHUNCHASI, AFZALLIKLARI VA AMALIY AHAMIYATI. *ÂXEOPOT-KOMMYHHKÂflX TEXHOMrnmÂPH BÂ TEÏÏEKOMMYHHKÂ^ mÂPHHHr 3ÂMOHÂBHH MYÂMMOÏÂPH BÂ EHHMÏÂPH OHÏÏÂHH PECnYEmKÂ HÏÏMHH-TEXHHKÂHMYMÂHMHMHrMÂrbPY3ÂÏÏÂP TmflÂMH*, 2(6), 794.
17. Akhmadjonov, O., Abdullayev, A., Abdupattayev, A., & Sultonov, M. (2021). Islamic banking management, assets and liabilities. *Scientific progress*, 2(6), 1525-1532.

18. Axrorjon, A., & Maxliyoxon, O. (2024). TA'LIM SIFATI OSHISHIDA JSTNING O'RNINI. YANGI O'ZBEKISTONDA IJTIMOY-INNOVATSION TADQIQOTLAR, 2(1), 113-118.
19. Mulaydinov, F. (2024). Application, place and future of digital technologies in the educational system. *Nordik ilmiy-amaliy elektron jurnali*.
20. Jumanova, S. (2024). Analysis of PISA test results in Uzbekistan and prospects of preparing primary education students for PISA test. *Nordik ilmiy-amaliy elektron jurnali*.
21. Akhrorjon, A., & Maxliyoxon, O. (2024). IMPACT, RESULTS AND CONSEQUENCES OF WTO ACCESSION ON THE EDUCATION SYSTEM. *International Multidisciplinary Journal of Universal Scientific Prospectives*, 2(1), 6-15.
22. Ikromjonovna, J. S., & Axadjon o'g'li, A. A. (2023). O'ZBEKISTONDA PISA TESTI NATIJALARI VA BOSHLANG'ICH TA'LIM O'QUVCHILARINI BU TESTGA TAYYORLASH ISTIQBOLLARI. *QO'QON UNIVERSITETI XABARNOMASI*, 9, 159-162.
23. Abdullaev, A., & Odilova, M. (2024). The Role of WTO in Improving the Quality of Education. *Yosh Tadqiqotchi Jurnali*, 3(1), 140-148.